

LLETRES • POLÈMICA

Els contes de Carver veuen la llum sense el bisturí de l'editor

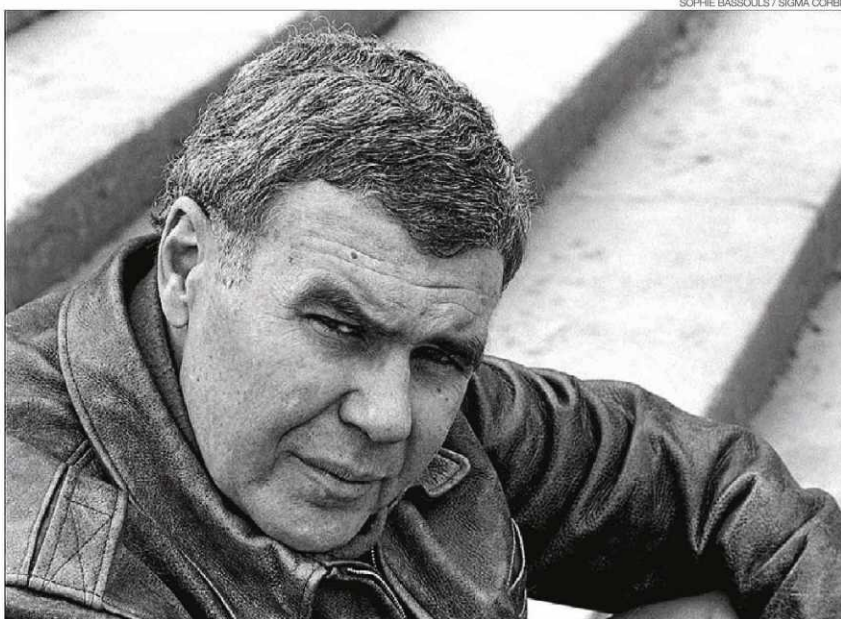
► 'Principiants' és l'original de 'De qué parlem quan parlem de l'amor'

► La mítica col·lecció de relats serà a les llibreries el 6 de maig que ve

ELENA HEVIA
BARCELONA

Un article del crític nord-americà D. T. Max, aparegut al *New York Times* el 1998, 10 anys després de la prematura mort del contista nord-americà Raymond Carver, confirmava un fet que no havia transcendit fins al moment més enllà dels rumors en els cercles literaris nord-americans: que l'estil auster, liofilitzat i evanescent de l'autor, el que s'ha anomenat minimalisme (de fet, una posada al dia de les fórmules que en el seu dia va encunyar Hemingway) era, en realitat, producte de les abundants correccions del seu editor, Gordon Lish. Ara l'edició original de *¿De qué parlem quan parlem de l'amor?*, el llibre que va col·locar Carver a l'Olimp, es publica (el 6 de maig) amb el títol de *Principiants* (Empúries / Anagrama), sense talls -Lish va eliminar un 50% del total i en alguns contes fins i tot una tercera part- i sense additius.

LA PROVA // Lish, gran impulsor de la nova narrativa minimalista a Alfred A. Knopf, va vendre el seu arxiu privat a la Universitat d'Indiana i allà Max va trobar la prova del delict: els originals del llibre profusament ratllats, paràgrafs i fins i tot pàgines senceres amb extensos afegitons que transformaven de vegades el sentit dels relats. Les atribucions de Lish van anar més enllà del mer editing. ¿Com va permetre Carver que això passés? Va ser una cosa semblant a un pacte fàustic. L'editor i l'autor es van conèixer el 1969,

► Raymond Carver, el 1987, en una visita a París, dos anys abans de morir.

AIXÍ CORREGIA GORDON LISH RAYMOND CARVER

— TEXT AFEGIT
— TEXT ELIMINAT

-Bé, en Nick i jo sabem què és l'amor estem enamorats - va dir la Laura-. Per a nosaltres, almenys Oi que sí, Nick? - va dir la Laura. Em va donar un cop amb el genoll. -Se suposa que ara has de dir alguna cosa - va dir la Laura amb el seu un-gran somriure-. Ens avenim molt, diria. Ens agrada fer coses junts i fins ara cap dels dos ha pegat mai l'altre, gràcies a Déu. Toquem fusta. Diria que som prou feliços. Suposo que hauriem de ser conscients de la sort que tenim.

Principiants (fragment)

IMPULSOR D'AUTORS

Gordon Lish, el malvat de la història

► Es va guanyar el nom de *Capità Ficcio* i com a director literari de l'editorial Alfred A. Knopf té en el seu haver el fet d'haver llançat autors com Richard Ford, T.

tes que li va molt millor refer el treball dels altres que no pas practicar el seu propi. A Lish el van acomiadar de Knopf el 1994 i des d'aleshores es dedica exclusivament a

l'escritura i als seus famosos seminaris a Nova York. El tòpic diu que els seus llibres no tenen ànima, però els tòpics estan per ser revisats. A finals de l'any passat *Perifèria* va publicar *Perú*, una notable novel·la que Lish va reescriure quan ja a penes es tractava amb Carver. Val la pena llegir-la.

► Gordon Lish.

quan Carver a més d'escriure dedicava gran part dels seus esforços a destruir-se a base d'alcohol. Lish, editor agressiu i excel·lent publicista, anava sobrat de la seguretat que Carver no tenia. Va llimar la sentimentalitat de l'escriptor, va imposar silencis significatius, va canviar títols i noms -una mica arbitràriament- i va fer correccions brillants, primer a *¿Quieres hacer el favor de callarte por favor?* i després a *¿De qué parlem...*

La correspondència entre Carver i Lish mostra com al principi el contista se sentia agraït pel treball de Lish, i acceptava els seus canvis gairebé sense comentar-los, però a mesura que es consolidaven el seu prestigi i la seva vida personal -va deixar de beure i va conèixer la que seria la seva segona dona, la poeta Tess Gallagher-, les cartes van començar a reflectir que la dependència el molestava. En una carta del 1980, poc abans de la publicació de *¿De qué parlem...* Carver admet a Lish que les seves «versions són millors», però té por que massa persones hagin llegit els contes originals per permetre la publicació del llibre. Lish va fer cas omís a les seves objeccions, el volum va sortir segons el seu gust i la crítica, admirada, va destacar sobretot el desposseït estil del seu autor, ¿de Carver? Aquest va ser el principi del final de la relació entre l'escriptor i l'editor.

ENSENYANCES // La bonança personal de Carver, que aturaria abruptament un càncer de pulmó amb tot just 50 anys, li va fer aprendre dels mals temps i, encara que no li agrada reconèixer-ho, també de les ensenyances de Lish pel que fa a essencialitat en l'escritura. El 1983 apareixia *Catedral*, la seva obra cabdal unànimement alabada, i mentrestant, en la intimitat, l'autor s'enorgullia de no necessitar el seu exeditor. Quan l'article de Max va revelar la quantia de la intervenció de Lish, Gallagher, la viuda, es va negar a fer declaracions. Anys més tard, va revelar, oportunament, que Carver li havia fet prometre que en el futur publicaria *Principiants*. L'obra va aparèixer a Anglaterra l'any passat en tapa dura, però als Estats Units ha quedat una mica oculta dins del volum *Carver: Collected Stories*, perquè l'editorial Knopf s'ha negat a editar-les de forma independent.

Ara les dues versions estan servides. Només falta saber quin dels dos Carver ens agrada més. ▢